

Onderwerp

Voorjaarsnota 2026

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2026. In de provinciale planning- en control cyclus (P&C-cyclus) biedt de Voorjaarsnota de eerste mogelijkheid om bijstellingen door te voeren op de originele Begroting 2026 die in november 2025 is vastgesteld. In deze Voorjaarsnota zijn de eerder vastgestelde voorstellen uit de Investeringsagenda 2026-2030 administratief verwerkt, evenals de voorgestelde budgetoverhevelingen uit de nog vast te stellen Jaarstukken 2025. Naast verschillende bijstellingen op bestaand beleid bevat deze Voorjaarsnota ook nieuwe ontwikkelingen, waaronder de afweging van voorstellen die nog geen onderdeel waren van de besluitvorming over de investeringsagenda.

Inhoud

In de Voorjaarsnota 2026 worden de bijstellingen op het niveau van de beleidsdoelen ter vaststelling aan Provinciale Staten voorgelegd. De begrotingsstructuur is ingedeeld in zeven ambities, waarna het Overzicht Algemene middelen en Organisatie volgt. Elke ambitie is vervolgens onderverdeeld in meerdere beleidsdoelen die door Provinciale Staten zijn vastgesteld. Elk beleidsdoel is uitgewerkt in beleidsprestaties. Met deze beleidsprestaties geeft het college van Gedeputeerde Staten aan wat ze gaat doen om de beleidsdoelen te realiseren.

Type bijstellingen in de Voorjaarsnota 2026

In deze Voorjaarsnota 2026 worden de beleidsmatige en financiële wijzigingen ten opzichte van de originele Begroting 2026 verwerkt en toegelicht. De Voorjaarsnota bevat verschillende type bijstellingen:

- a. autonome ontwikkelingen: de meerjarige effecten vanuit de september- en decembercirculaire van het provinciefonds, de motorrijtuigenbelasting, de ontwikkeling van kapitaallasten, ontvangen bijdragen vanuit het Rijk.
- b. herijken budget in verband met reëel ramen: de lastenbudgetten worden geraamd in de jaren waarin de prestatie wordt geleverd. Dit heeft met name betrekking op de verwachte (meerjarige) lastneming van subsidies. Ook bijstellingen in de planning van andere werkzaamheden leidt soms tot een verschuiving van budgetten tussen begrotingsjaren.
- c. nieuwe ontwikkelingen: het verwerken van ontwikkelingen die bij het opstellen van de Begroting 2026 nog onvoldoende concreet waren, waaronder de afweging van voorstellen die nog geen onderdeel waren van de besluitvorming over de investeringsagenda.

Verwerking besluitvorming Investeringsagenda 2026-2030

In de Statenvergadering van 25 februari is het Statenvoorstel Investeringsagenda 2026-2030 vastgesteld. De daarin opgenomen voorstellen zijn financieel-administratief verwerkt in deze Voorjaarsnota 2026. In het samenvattend financieel beeld is dit apart inzichtelijk gemaakt in een tabel.

Voor een drietal voorstellen uit de investeringsagenda geldt dat deze middelen pas worden vrijgegeven voor besteding nadat Provinciale Staten hierover een nader uit te werken voorstel (plan

van aanpak) heeft vastgesteld. Bij deze Voorjaarsnota wordt voorgesteld om middelen vrij te geven voor besteding voor de voorstellen 'Versterking regionaal investeringskapitaal start-ups, scale-ups en innovatief mkb' en voor de inzet van de 'strategische reserve landelijk gebied'. Hiervoor zijn aparte beslispunten opgenomen in dit Statenvoorstel en nadere informatie over deze voorstellen is opgenomen in aparte bijlagen bij deze Voorjaarsnota.

We verwachten eind 2026 met een inhoudelijk voorstel naar Provinciale Staten te komen voor het voorstel 'Ontwikkelmaatschappij beter benutten bedrijventerreinen'.

Voor de realisatie van de voorstellen uit de investeringsagenda is jaarlijks aanvullend budget voor arbeidscapaciteit toegekend van afgerond € 4,4 miljoen voor de jaren 2026-2030. Deze middelen staan nu nog opgenomen op een stelpost arbeidscapaciteit in het Overzicht algemene middelen. Deze middelen worden bij Najaarsnota 2026 toegevoegd aan de ambities waar de arbeidscapaciteit daadwerkelijk wordt ingezet.

Budgetoverhevelingen (beklemmingen) vanuit de Jaarrekening 2025

De Voorjaarsnota 2026 sturen wij toe als de besluitvorming door Provinciale Staten over het Statenvoorstel Jaarstukken 2025 nog moet plaatsvinden. In dat Statenvoorstel vragen wij onder andere om niet-bestede middelen in 2025 voor reeds aangegane verplichtingen beschikbaar te houden voor 2026 en verder. Dit zijn de budgetoverhevelingen (beklemmingen). Deze beklemmingen zijn administratief verwerkt in de Voorjaarsnota 2026. We hebben daarbij de aanname gedaan dat de beklemmingen die in de jaarstukken 2025 zijn voorgesteld ook als zodanig worden vastgesteld door uw Staten. Als dat niet het geval is, dan wordt dat via een erratum op de Voorjaarsnota 2026 aangepast.

Inzet middelen egalisatiereserve lastneming subsidies

In de jaarrekening 2025 is € 23,6 miljoen aan subsidiebudgetten gestort in de egalisatiereserve lastneming subsidies. Die middelen zijn nodig ter dekking van de lastneming van al beschikte subsidies. In deze Voorjaarsnota 2026 zijn de subsidielasten en de daarbij behorende onttrekking uit die egalisatiereserve meerjarig geraamd, zodat deze egalisatiereserve meerjarig een saldo van nihil heeft. Dit is in lijn met het verzoek vanuit Provinciale Staten bij de instelling van deze egalisatiereserve om niet onnodig middelen in deze reserve te laten zitten.

Nieuwe ontwikkelingen

In deze Voorjaarsnota zijn diverse voorstellen verwerkt met een financieel effect op het begrotingssaldo. Dit duiden we aan als 'nieuwe ontwikkelingen'. Dit betreft allereerst de afweging van de resterende voorstellen uit de investeringsagenda. Bij de behandeling van de investeringsagenda in Provinciale Staten hebben wij toegezegd om de lijst met 'niet-opgenomen voorstellen' integraal af te wegen bij de Voorjaarsnota 2026. In deze Voorjaarsnota zijn onderstaande voorstellen financieel opgenomen:

1. Verkeersveiligheid provinciale wegen (investeringskrediet) à € 15 miljoen
2. Continuering Uitvoeringsagenda Samen verder fietsen (investeringskrediet) à € 20,1 miljoen
3. Gebiedsontwikkeling Zijlhoek-De Woerd en Valkenhorst (investeringskrediet) à € 31 miljoen
4. Reservering aankoop en inrichting provinciale busremises (investeringskrediet) à € 15 miljoen

5. Versterken gemeenschapskracht voor € 0,4 miljoen in 2026 en daarna jaarlijks € 0,7 miljoen
6. Pompinstallatie Parksluizen Rotterdam voor € 1,2 miljoen, verdeeld over 3 jaar
7. Ruimte voor de circulaire economie voor jaarlijks € 0,2 miljoen vanaf 2026
8. Staat van stedelijk water voor € 0,1 miljoen in 2026, € 0,4 miljoen in 2027 en daarna jaarlijks € 0,5 miljoen

Een inhoudelijke toelichting op de voorstellen 1 t/m 4 die als investeringskrediet worden toegekend is opgenomen in bijlage 3 van de Kadernota 2027 genaamd 'Wijzigingen Ambitie Bereikbaar Zuid-Holland'. Zie daarvoor die betreffende bijlage, en dan specifiek onder hoofdstuk 3 'Voorstellen' met beleidsprestatie 2-1-4 " Voorbereiding provinciale infrastructuurprojecten en -subsidies (PZI) '.

Een inhoudelijke toelichting op de voorstellen 5 t/m 8 die als exploitatiebudget worden toegekend is opgenomen in het samenvattend financieel beeld (beknopt) en in meer detail in de betreffende ambities.

Naast de resterende voorstellen uit de investeringsagenda zijn ook andere voorstellen opgenomen in deze Voorjaarsnota. Dit betreft enkele niet-bestede middelen uit 2025 waar nog geen juridische verplichting voor is aangemaakt, maar waarvan we het wel belangrijk vinden om die middelen beschikbaar te houden voor besteding in 2026 en 2027. Dit betreft de inzet van de boete van Qbuzz voor het openbaar vervoer (€ 3,5 miljoen), de via een amendement toegekende middelen voor 'bruggen zijn geen zoonanbidders' (€ 0,3 miljoen) en 'voorbereiding Small Modular Reactors programma' (€ 0,5 miljoen) en de verhuizing en digitalisering van het archeologisch depot (€ 0,4 miljoen).

Daarnaast zijn er ook verschillende andere voorstellen opgenomen in deze Voorjaarsnota. Dit betreft bijvoorbeeld middelen voor het organiseren van twee Burgerberaden (€ 0,6 miljoen), aanvullende structurele middelen voor het beleidsperspectief Erfgoed en Cultuur (jaarlijks € 1,5 miljoen vanaf 2027), de uitvoering van de voedselvisie (jaarlijks circa € 0,2 miljoen) en een aanvulling van de middelen voor de Subsidieregeling Wonen (eenmalig € 3,5 miljoen in 2027). Ook zien we ons geconfronteerd met hogere kosten voor faunaschade waarvoor we nu jaarlijks € 7,8 miljoen toevoegen in 2026 en 2027 en vanaf 2028 € 5,8 miljoen. Verder zijn aanvullende middelen toegevoegd voor hogere kosten voor schoonmaak (jaarlijks € 0,5 miljoen) en voor de omgevingsdiensten voor de uitvoering van flora en fauna activiteiten (jaarlijks circa € 0,4 miljoen) en grondwaterbescherming (jaarlijks circa € 0,5 miljoen). Een volledig overzicht van alle voorstellen met een financieel effect op het begrotingssaldo is opgenomen in het samenvattend financieel beeld met daarbij een beknopte toelichting. In meer detail zijn die voorstellen toegelicht in de betreffende ambities.

Het (meerjarig) toevoegen van deze middelen aan de begroting past bij onze ambitie om ons te blijven inzetten voor een sterk, bereikbaar, innovatief en leefbaar Zuid-Holland. Daarnaast sluit dit ook aan bij het wettelijke uitgangspunt dat de begroting reëel dient te zijn. Onze financiële positie is solide en robuust en vanaf 2027 ook structureel sluitend. Dat 2026 niet structureel sluitend is, is verklaarbaar vanuit onder andere de eerdere besluitvorming van Provinciale Staten om middelen uit de algemene vrije reserve via de investeringsagenda in te zetten voor diverse voorstellen. Dit is ook

passend bij de geboden ruimte vanuit de commissie BBV om dergelijke incidenteel beschikbare middelen niet onnodig op te potten, maar in te zetten voor de realisatie van maatschappelijke doelen.

Voorstel rondom water

In deze Voorjaarsnota zijn beperkt aanvullende middelen opgenomen voor 'water'. Zie daarvoor het voorstel 'staat van stedelijk water' op de vorige pagina. Het huidige regionaal waterprogramma (RWP) loopt tot en met 2027 en moet voor 2028 worden geactualiseerd. Momenteel loopt dat proces voor de herziening. Het RWP beschrijft hoe we in de provincie leven met water. Denk aan schoon en genoeg water, omgaan met wateroverlast, veiligheid tegen overstromingen en plekken om te zwemmen. Het programma helpt om waterproblemen aan te pakken, zoals droogte, wateroverlast of vervuiling. Ook zorgt het programma ervoor dat gemeenten, waterschappen en andere partijen samenwerken aan goede wateroplossingen. Onze verwachting is dat hiervoor aanvullende middelen benodigd zijn. Bij het opstellen van de Voorjaarsnota is echter nog onvoldoende scherp wat er precies benodigd is en in welke jaren dat tot besteding kan worden gebracht. Als we die inzichten wel hebben dan komen we daarvoor met een voorstel naar Provinciale Staten toe, bij voorkeur via de reguliere P&C-cyclus. Deze werkwijze sluit ook aan bij het uitgangspunt om realistisch te ramen en niet onnodig middelen in de begroting te beklemmen waarvan nog onvoldoende duidelijk is wanneer ze kunnen worden uitgegeven.

Voorfinanciering (in de vorm van een lening) aan de gemeente Rotterdam voor het proactief aanvragen van netaansluitingen voor de concessie openbare laaddiensten samenwerkende gemeenten Zuidwest Nederland

In dit Statenvoorstel stellen we voor om aan de gemeente Rotterdam een voorfinanciering (in de vorm van een lening) van maximaal € 5,8 miljoen te verstrekken voor het proactief aanvragen van netaansluitingen voor de concessie openbare laaddiensten samenwerkende gemeenten Zuidwest Nederland. Deze voorfinanciering stelt de gemeente Rotterdam in staat om proactief 3.220 netaansluitingen aan te vragen voordat op 1 juli 2026 het prioriteringskader van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) in werking treedt. Het proactief aanvragen van deze netaansluitingen zorgt voor een aantrekkelijkere aanbestedingspositie van de concessie openbare laaddiensten samenwerkende gemeenten Zuidwest Nederland waaraan 42 gemeenten deelnemen en de gemeente Rotterdam als aanbestedende dienst optreedt. In de Voorjaarsnota is in ambitie 2 onder Beleidsprestatie 2-1-1 'Stimuleren transitie naar duurzaam, veilig en slim personenvervoer' in meer detail een beleidsmatige toelichting opgenomen op dit voorstel.

De door Provinciale Staten vast te stellen voorfinanciering is passend binnen het provinciale leningen- en garantiesbeleid, zoals vastgelegd in de financiële verordening (artikel 4.47) en de Uitvoeringsnota Leningen- en garantiesbeleid (2026). De lening heeft een tijdelijk karakter en wordt verstrekt onder toepassing van een marktconforme rente. Gelet op de financiële positie van de gemeente Rotterdam en het publieke karakter van de investering wordt het financiële risico voor de Provincie Zuid-Holland zeer beperkt geacht. Verder wordt door het toepassen van een marktconforme rente het risico op precedentwerking voorkomen.

Samenvattend financieel beeld Voorjaarsnota 2026

In Voorjaarsnota 2026 zijn diverse financiële bijstellingen opgenomen, waarvan een aantal ook meerjarige financiële effecten hebben. Omdat deze mutaties starten in 2026, zijn ze in de Voorjaarsnota gepresenteerd.

In de Voorjaarsnota 2026 is een totaal aan lasten opgenomen van € 1.233,4 miljoen. De baten bedragen € 1.064,9 miljoen. Het verschil van € 168,5 miljoen wordt gedekt door het inzetten van bestemmingsreserves en de algemene vrije reserve. De lasten stijgen ten opzichte van de Begroting 2026 met € 85,5 miljoen. De baten stijgen ten opzichte van de Begroting 2026 met € 25,9 miljoen.

In deze Voorjaarsnota zijn de positieve effecten vanuit de septembercirculaire en de decembercirculaire 2025 verwerkt. In onze brieven van 14 oktober 2025 ([PZH-2025-881313287](#)) en 14 januari 2026 ([PZH-2026-885714746](#)) hebben wij dit aan u toegelicht. De hogere uitkeringen uit het provinciefonds leiden tot een positief effect op het eerder gepresenteerde structurele begrotingssaldo. Onderdeel van de circulaires zijn ook een aantal taakmutaties en een decentralisatie uitkering: in die gevallen ontvangen we middelen van het Rijk waar in deze Voorjaarsnota ook de bijbehorende lasten voor worden geraamd.

Structureel en reëel begrotingssaldo

In de provinciewet (artikel 193, lid 2) staat dat Provinciale Staten er bij het vaststellen van de begroting op letten dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. PS kunnen hiervan afwijken als het aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht. Bij het vaststellen van de originele Begroting 2026 in november 2025 was het structurele begrotingssaldo € 4,0 miljoen voordelig. Als gevolg van de bijstellingen die in deze Voorjaarsnota 2026 zijn opgenomen bedraagt het structurele begrotingssaldo voor het jaar 2026 € 20,7 miljoen nadelig. Dit komt met name door de verwerking van de beklemmingen vanuit de jaarrekening 2025, de inzet van middelen uit de Investeringsagenda 2026-2030, inzet van middelen uit bestemmingsreserves en nieuwe voorstellen met een effect op het begrotingssaldo.

De Kadernota 2027, die gelijktijdig met deze Voorjaarsnota 2026 aan uw Staten wordt toegestuurd, geeft in meer detail inzicht in de ontwikkeling van het meerjarige structurele en reële begrotingssaldo. We verwijzen u dan ook graag naar de Kadernota voor meer informatie over dit onderwerp.

Voor het jaar 2026 geldt dat het totale begrotingssaldo (= structurele saldo + incidentele saldo), na vaststelling van de Voorjaarsnota, € 0,2 miljoen nadelig bedraagt.

Vaststellen begrotingssubsidies

Begrotingssubsidies zijn subsidies waarbij de subsidieontvanger en het bedrag wat maximaal als subsidie kan worden verleend expliciet in de begroting van de provincie Zuid-Holland staat vermeld. De bevoegdheid voor het vaststellen van begrotingssubsidies is voorbehouden aan Provinciale Staten. Met het vaststellen van begrotingssubsidies wordt de wettelijke grondslag verkregen voor het verstrekken van deze subsidies. De Paragraaf Subsidies bevat het overzicht van de begrotingssubsidies. Deze paragraaf bevat daarnaast ook de subsidieregelingen en daarbij behorende

subsidieplafonds die door het college van Gedeputeerde Staten zijn vastgesteld. De subsidieplafonds passen binnen de budgettaire kaders die uw Staten vaststelt.

Afhandeling toezeggingen

Bij de behandeling van de Begroting 2026 heeft gedeputeerde van Leeuwen toegezegd dat de subsidieregeling kwaliteitsimpuls Zuid-Hollandse journalistiek bij de Voorjaarsnota 2026 onder ambitie 1 wordt geplaatst in de Paragraaf Subsidies. Dat is in deze Voorjaarsnota verwerkt. We stellen daarom voor om toezegging BMM/T2025.027 als afgedaan te beschouwen.

De budgettaire overheveling van deze subsidieregeling van het Overzicht Organisatie (ambitie 8) naar ambitie 1 vindt plaats bij de Najaarsnota 2026. Dit is technisch niet eerder mogelijk, omdat dan ook de vergelijkbare cijfers in de nog vast te stellen Jaarrekening 2025 zouden wijzigen.

Proces

Technische sessie	1 juni 2026 (maandag)
Statencommissie Bereikbaarheid en Wonen	10 juni 2026 (woensdag)
Statencommissie Ruimte en Milieu	10 juni 2026 (woensdag)
Statencommissie Landelijk gebied	17 juni 2026 (woensdag)
Statencommissie Economie en Energie	17 juni 2026 (woensdag)
Statencommissie Bestuur, Maatschappij en Middelen (BMM)	17 juni 2026 (woensdag)
Provinciale Staten	8 juli 2026 (woensdag)

Technische vragen

De commissies in juni zijn in vergelijking met andere jaren een week vroeger. Dat laat beperkt ruimte tussen het publiceren van de stukken rond 28 mei 2026 en de eerste Statencommissies op 10 juni. Technische vragen over de Voorjaarsnota 2026 of Kadernota 2027-2029 ontvangen we graag zo spoedig mogelijk via het emailadres technischevragen@pzh.nl. We prioriteren de vragen voor de eerstvolgende Statencommissies. Daarnaast vragen we voor uw begrip voor doorlooptijd van de beantwoording van de vragen. Om die reden kunnen vragen niet altijd voor de Statencommissies worden beantwoord. Vragen worden altijd beantwoord voor de vergadering van Provinciale Staten. De beantwoording van de technische vragen vindt plaats via een lid GS-brief van de gedeputeerde Financiën op twee momenten:

- Uiterlijk dinsdagmiddag 9 juni voor de technische vragen die betrekking hebben op de commissies Bereikbaarheid & Wonen, Ruimte & Milieu.
- Uiterlijk dinsdagmiddag 16 juni voor de technische vragen die betrekking hebben op de commissies Landelijk gebied, Economie & Energie en Bestuur, Maatschappij en Middelen.

Waar nodig volgen nog additionele momenten waarin de technische vragen worden beantwoord.

Procedure

N.v.t.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 mei 2026, met het besluitnummer PZH-2026-887848782;

Gelet op artikel 105, 143, 145, 193 t/m 195 van de Provinciewet, en de artikelen 7, 22 en 23 van het Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten (BBV);

Besluiten:

1. Vast te stellen de Voorjaarsnota 2026;
2. Vast te stellen de bijstellingen op de budgetten van de beleidsdoelen voor jaarschijf 2026 en de meerjarige effecten, zoals opgenomen binnen de ambities onder de raming baten en lasten;
3. Vast te stellen de bijstellingen in het begrotingssaldo;
4. Vast te stellen de bijstellingen op de investeringskredieten;
5. Vast te stellen de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
6. Vast te stellen de begrotingssubsidies die in de Paragraaf Subsidies zijn opgenomen;
7. Vast te stellen dat € 8,7 miljoen van de middelen vanuit de Strategische Reserve Landelijk gebied voor besteding worden vrijgegeven op basis van het nader uitgewerkte voorstel (plan van aanpak) dat als afzonderlijke bijlage is toegevoegd bij de Voorjaarsnota 2026;
8. Vast te stellen de middelen voor besteding worden vrijgegeven voor versterking regionaal investeringskapitaal start-ups, scale-ups en innovatief mkb à € 30 miljoen op basis van het nader uitgewerkte voorstel (plan van aanpak) dat als afzonderlijke bijlage is toegevoegd bij de Voorjaarsnota 2026;
9. Vast te stellen een voorfinanciering (in de vorm van een lening) aan de gemeente Rotterdam van maximaal € 5,8 miljoen voor het proactief aanvragen van netaansluitingen voor de concessie openbare laaddiensten samenwerkende gemeenten Zuidwest Nederland.

Den Haag, 8 juli 2026

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Griffier
drs. B.S.M. Sepers

Voorzitter
mr. A.W. Kolff

Bijlagen:

- Voorjaarsnota 2026
- Bijlage Bestedingsvoorstel 'Inzet strategische reserve landelijk gebied'
- Bijlage Bestedingsvoorstel 'Versterking regionaal investeringskapitaal start-ups, scale-ups en innovatief mkb'

Den Haag, 26 mei 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Secretaris
drs. M.J.A. van Bijnen MBA

plv. Voorzitter
A. (Arno) Bonte